

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Філологічний факультет
Кафедра філософії та культурології



«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан філологічного факультету
проф. Борис БУНЧУК
«12» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

ЕТИКА. НАУКА. СОЦІУМ
обов'язкова

Освітньо-наукова програма: Філософія

Спеціальність: 033 Філософія

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий) доктор філософії

Факультет, на якому здійснюється підготовка фахівців: філологічний

Мова навчання: українська

Чернівці 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Етика. Наука. Соціум» складена відповідно до освітньо-наукової програми «Філософія» (спеціальність 033 «Філософія»), затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (протокол № 6 від 29 червня 2023 року)

Розробник та викладач: *Бродецький Олександр Євгенович*, доктор філософських наук, доцент, доцент кафедри філософії та культурології

Погоджено з гарантом ОП та затверджено на засіданні кафедри філософії та культурології

Протокол № 1 від «12» серпня 2024 року

Завідувач кафедри  Ольга РУПТАШ

Схвалено методичною радою філологічного факультету

Протокол № 1 від «12» серпня 2024 року

Голова методичної ради
філологічного факультету  Алла АНТОФІЙЧУК

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна систематично висвітлює засади етичного осмислення наукового пізнання в соціумі. Здійснюється співвіднесення його сутності, цілей, форм і соціальних застосувань зі змістом моральних понять, категорій, принципів. Збалансовано концептуально-світоглядні та прикладні виміри етики науки у соціальному контексті з акцентом на найактуальніших та полемічно загострених проблемах, що дістають альтернативні варіації витлумачення й розв'язання. Ця дисципліна вагома тим, що розгортає філософсько-методологічне розуміння феномена науки у ціннісно-аксіологічну й антропологічну площину, дозволяючи осмислити умови зв'язку доброчесності з цілями, ідеалами, практиками науки (у спільнотному й індивідуальному вимірах). Особлива актуальність курсу полягає в його гуманізаційному потенціалі та здатності формування низки експертних навичок щодо морального та соціального регулювання наукової діяльності в її природничих і гуманітарних формах і значущості для суспільства.

Мета курсу: надати студентам комплексну систему знань щодо етичних параметрів науки в соціумі (в її і природничих, і гуманітарних іпостасях); висвітлити коло проблем щодо синергії істини, краси і блага, співвідніши їх із новітніми тенденціями наукової, технологічної та ціннісної царин сучасного суспільства.

Пререквізити.

Опанування знань з курсу «Етика. Наука. Соціум» передбачає узгодженість із уже здобутими знаннями із загальної етики та соціальної філософії, а також із дисциплінами, що паралельно вивчаються в цьому семестрі, зокрема, «Сучасна філософія: аксіологічні, методологічні та соціальні аспекти».

Результати навчання

Дисципліна спрямована на формування у здобувача вищої освіти таких результатів навчання, передбачених відповідними Стандартом вищої освіти, освітньо-професійною програмою та професійним стандартом «Викладачі ЗВО»:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК5. Здатність розв'язувати комплексні проблеми філософії на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

Спеціальні компетентності (СК):

СК7. Здатність аналізувати закономірності взаємодоповнюваності практично-ціннісних і теоретичних форм світогляду й соціального пізнання і на цій основі надавати експертні рекомендації щодо гуманізації та толерантизації різних соціально-культурних сфер.

СК8. Здатність на основі філософсько-ціннісної рефлексії моделювати та популяризувати в соціумі теоретико-методологічні платформи взаємодії гуманістичних ідей і практик носіїв альтернативних світоглядних і культурних традицій, об'єднаних досвідом співжиття та співпраці.

Програмні результати:

РН3. Ефективно застосовувати у фаховій діяльності знання основних положень теоретичної і практичної філософії, історії світової та вітчизняної філософської думки, а також основних напрямів та провідних тенденцій у сучасній світовій філософії.

РН5. Планувати і виконувати теоретичні дослідження з філософії та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасного інструментарію, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

РН8. Розробляти та реалізовувати наукові та інноваційні проекти, які дають можливість створити нове цілісне знання та професійну практику і розв'язувати значущі наукові проблеми філософії з урахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів.

РН 10. Формулювати експертні рекомендації щодо ідейно-світоглядних, морально-ціннісних, комунікативно-практичних інструментів гуманізації й толерантизації пізнавального процесу і соціокультурних практик. У застосуванні до цієї дисципліни відповідні компетентності та програмні результати конкретизуються у тому, що на основі її вивчення **студентам належить:**

Знати світоглядні й дискурсивні тенденції осмислення взаємозв'язку наукового пізнання і моральних цінностей у соціумі; коло провідних етичних проблем сучасної науки та спектр підходів до їх розв'язання; норми етосу науковця та форми їх практичного втілення в освітній та дослідницькій сферах.

Розуміти закономірності морального регулювання наукової діяльності і її соціального функціонування, умови втілення ідеалів когнітивно-ціннісної єдності та способи формування імунітету проти розбалансування наукових і ціннісних інтенцій у суспільстві і в досвіді конкретних науковців.

Уміти накреслювати адекватні ціннісні координати наукового пізнання та застосовувати здобуті компетенції у здійсненні експертиз щодо етичної гуманістичної скоординованості та калікагатійності наукових проєктів і науково-технологічної комунікації в соціумі.

Засади «політики» курсу:

- Аспірантоцентричність;
- Діалогічність та комунікативна відкритість;
- Широка палітра для індивідуальної навчально-творчої самореалізації здобувача (через диференційовану й різноманітну мережу індивідуальних навчально-дослідних завдань та форм аудиторної й позааудиторної роботи);
- Пріоритетність самостійної думки аспіранта, гарантія його права на власну позицію (за умови належного її аргументування з використанням плюралістичних світоглядних й методичних інструментів);
- Застосування широкого спектру новітніх форм навчальної комунікації; увага не лише до «букви» додержання навчального графіку, а передусім – до духу інтелектуального зростання та креативності аспіранта в навчанні та здобутті компетентностей.
- Баланс софійних й епістемних векторів висвітлення змісту курсу.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни: «Етика. Наука. Соціум»												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин					Вид підсумкового контролю	
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінари	лабораторні	самостійна робота		індивідуальні завдання
Денна			3	90	1	14		16		60		Іспит

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі						
		л	с	лаб	інд	с.р.		л	с	лаб	інд	с.р.		
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13			
Тема 1 Етичні координати осмислення пізнання і суспільства в історичному ракурсі: палітра світоглядних варіацій	15	4	4			10								
Тема 2 Моральні аспекти соціальної ролі природничого пізнання в умовах сьогодення	15	2	2			10								
Тема 3 Етичні цінності і соціогуманітарне пізнання	15	2	4			10								
Тема 4 Етичні основи екології та біомедичної сфери: теоретичні засади і практика	15	2	2			10								
Тема 5 Етос науковця: філософське осмислення	15	2	2			10								
Тема 6: Мистецтво і наука: контексти взаємодії в умовах сьогодення	15	2	2			10								
Разом за навчальний семестр	90	14	16			60								

ТЕМАТИКА КУРСУ

Тема 1

Етичні координати осмислення пізнання і суспільства в історичному ракурсі:

палітра світоглядних варіацій

Синкретичність сакрального, морального, пізнавального і життєво-практичного в культурах Сходу. Моральні контексти осмислення пізнання й категорії «істина» в античній культурі та філософії. Етична матриця філософського способу життя: значущість античного досвіду для сьогодення. Колізії узгодження руху до Істини і Блага в Середні Віки. Мораль і наука у дискурсах та пізнавальних практиках доби Відродження. Новочасні ідеали науковості та їхня кореляція з етичними орієнтирами. Післяпросвітницькі і новітні підходи до осмислення моральних платформ пізнання.

Тема 2

Моральні аспекти соціальної ролі

природничого пізнання в умовах сьогодення

Соціальний досвід ХХ ст. і кристалізація моральної проблематики наукової діяльності. Етико-соціальні колізії застосування надбань наукового поступу. Релігійні і секулярні моделі осмислення морально-ціннісного потенціалу науки в сучасності: спектр і діалог концепцій. Відповідальність науковця-природничика: маркери морально-соціальної конструктивності.

Тема 3

Етичні цінності і соціогуманітарне пізнання

Етика і історичне пізнання. Етика і соціологічне пізнання. Етичні виміри економічного пізнання та їхня варіативність. Етос і місія сучасного філософа, релігієзнавця, культуролога. Гуманітарна компонентна феномена університетської діяльності та її етичний потенціал.

Тема 4

Етичні основи екології та біомедичної сфери:

теоретичні засади і практика

Екологія як наука та соціальна практика. Етичний смисл екологічної свідомості і практики. Принципи сучасної екологічної етики. Роль етики в оптимізації наукового й ціннісного оснащення екологічного законодавства. Етичні ракурси осмислення науково-технологічних новацій у біомедичній сфері. Зв'язок морального і юридичного в регулюванні соціального застосування біомедичних новацій: палітра досвіду у країнах сучасного світу.

Тема 5

Етос науковця: філософське осмислення

Феномен етосу науковця: аксіологічні основи. Поняття та значущість академічної доброчесності. Норми академічної доброчесності та їхнє філософське і соціально-практичне обґрунтування. Напрямки просвіти щодо ідеалів і практик академічної доброчесності в сучасній Україні. Нормативні документи та форми заохочення академічної доброчесності в ЧНУ імені Юрія Федьковича.

Тема 6

Мистецтво і наука: контексти взаємодії в умовах сьогодення

Краса та Істина в осмисленні орієнталістських духовних традицій. Естетичні контексти ціннісної ієрархії форм пізнання в античній та авраамічній світоглядних традиціях. Сучасні підходи до осмислення зв'язку науки та естетичної свідомості і практики.

ТЕМИ І ПЛАН СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінар №1

Пізнання і наука в рухові до Блага:

тенденції осмислення у світоглядних дискурсах світу

1. Співвідношення теоретичних та прикладних вимірів етичного осмислення соціуму і наукової діяльності.
2. Зв'язок етичних понять і уявлень про істину й знання в індуїзмі, буддизмі, конфуціанстві, даосизмі.
3. Досократівські лінії осмислення співвідношення Істини і Блага.
4. Тлумачення кореляції моральних і пізнавальних цінностей в антропологічний, ейдологічний та елліністичний періоди античної філософії.
5. Сакральне, моральне і пізнавальне: середньовічні візії у християнстві, юдаїзмі, ісламі.
6. Ренесансні етичні рефлексії щодо цілей і шляхів руху до істини.
7. Новочасні і просвітницькі рефлексії про зв'язок моралі і науки.
8. Післяпросвітницькі і сучасні моделі етики науки.

Семінар №2

Етика природничого пізнання: сучасні контексти

1. Науково-технічний прогрес і соціально-ціннісний досвід XX – XXI ст.
2. Альтернативи релігійних і секулярних підходів до етичного осмислення здобутків природничого пізнання в умовах сьогодення.
3. Етичні аспекти пізнання у конкретних галузях природничого пізнання.
4. Ознаки й соціальні критерії моральної відповідальності науковця-природничика.

Семінар №3

Моральні виміри сучасної соціогуманітарної науки

1. Ціннісна релевантність гуманітаристики: підходи до розуміння.
2. Етика й історичне пізнання.
3. Моральні контексти соціологічного дослідження. Форми порушення етичності в соціологічній діяльності та шляхи їх запобігання.
4. Економічне пізнання та умови його співвіднесеності із моральними цінностями.
5. Етичні інтенції в релігієзнавчому та культурологічному пізнанні.
6. Морально-ціннісна компонента в сучасному філософському пізнанні.
7. Сучасний університет: форми узгодження когнітивно-освітньої, соціальної та моральної функціональності.

Семінар №4

Етика й екологія як наука та соціальна практика.

Моральні виміри біомедицино зорієнтованого пізнання

1. Феномен екологічного пізнання та його аксіологічна координованість.
2. Наукове обґрунтування принципів екологічної етики: спектр підходів.
3. Принципи сучасної екоетики.
4. Роль етики в оптимізації екологічного законодавства: світові й українські підходи.
5. Моральні колізії винаходів та новацій у біомедицинській сфері: світоглядні акценти осмислення й оцінки.

Семінар №5

Цінність академічної доброчесності і шляхи її популяризації

1. Цілісність бачення суті академічної доброчесності: світовий досвід та українські реалії.
2. Форми регулювання академічної доброчесності. Різновиди академічної недоброчесності та шляхи їх запобігання й викриття.
3. Тенденції просвітницьких зусиль щодо академічної доброчесності: всеукраїнський, регіональний, вишівський рівні.

Семінар №6

Синергія науки і мистецтва: історичні форми та актуальна значущість (2 год.)

1. Наука і мистецтво: форми кореляції в історіософській проекції.
2. Науково-технічний прогрес сьогодення і мистецтво: аспекти впливу.
3. Мистецтво і розвиток віртуальних ресурсів творчості: можливості та виклики.
4. Сучасне мистецтво про ціннісний потенціал науки: спектр візій.

ЗАВДАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Філософська ідентичність етики: тенденції історичного самовизначення (аналітична доповідь)
2. Етичні параметри осмислення науки в сучасній релігійній філософії та релігійній публіцистиці юдаїзму, буддизму, ісламу (презентація з порівняльним розглядом)
3. Етика науки у США: актуальні методологічні підходи та тематичні напрямки (проект наукової статті)
4. Етика науки в сучасній Європі: методологічні тенденції та актуальні дискусії (наукова доповідь)
5. Етичні міркування щодо місії науки провідних сучасних науковців-природничників (за матеріалами публічних виступів) (аналітична порівняльна таблиця)
6. Етичні рефлексії провідних сучасних істориків та соціологів щодо ціннісного потенціалу їхніх сфер знання (за матеріалами публічних виступів) (розгорнуте дискусійне есе)
7. Етична проблематика в новітніх українських дослідженнях з екології (контент-аналіз дисертаційних робіт та публікацій у наукових журналах) (реферат)
8. Етична проблематика в новітніх українських дослідженнях з медицини і біотехнологій (контент-аналіз дисертаційних робіт та наукових статей).
9. Нормативне регулювання додержання академічної доброчесності в університетах країн-сусідів України (за матеріалами на офіційних сайтах ЗВО Польщі, Румунії, Словаччини, Молдови, Угорщини) – аналітична порівняльна таблиця.
10. Естетичні рефлексії щодо калократії наукового пізнання в публікаціях та публічних виступах сучасних науковців-природничників (США, Європа, Японія, Китай, інші країни) (наукова доповідь)
11. Сучасні ЗМІ про зв'язок науки і мистецтва: контент аналіз актуальних публікацій у світі та Україні (презентація)
12. Етичні й естетичні аспекти діалогу науки і релігії: актуальні дискурси у світі та Україні (реферат)
13. Відображення реалій і колізій науково-технологічного прогресу в соціальних та екологічних програмах релігійних конфесій сьогодення (есе з полемічним елементом)
14. Шляхи інтенсифікації спільних соціально-значущих ініціатив науковців і митців України й Буковини (проект опитування).

ТВОРЧІ ЗАВДАННЯ

- До теми самостійної роботи № 1 – проект доповіді на науковій конференції (до 0,3 др. арк.)
- До теми самостійної роботи №2 – проект доповіді на науковій конференції (до 0,3 др.арк.)
- До теми самостійної роботи №2 – реферативний огляд (до 0,5 др. арк.)
- До теми самостійної роботи №3 – у формі презентації порівняльний аналіз провідних методологічних ліній
- До теми самостійної роботи № 4 – представлення матеріалів контент-аналізу у письмовій роботі або таблиці (до 0,3 др. арк.).
- До теми самостійної роботи № 5 – представлення матеріалів контент-аналізу у письмовій роботі або таблиці (до 0,3 др. арк.).
- До теми самостійної роботи № 6 – порівняльно-класифікаційна таблиця з матеріалами й результатами аналізу (до 0,3 др. арк.)
- До теми самостійної роботи № 7 – проект наукового ревію (до 0,5 др. арк.)
- До теми самостійної роботи № 8 – письмова робота з порівняльним аналізом (до 0,5 др. арк.)
- До теми самостійної роботи № 9 – відеозапис тематичної дискусії за участю аспірантів групи (до 30 хв.)
- До теми самостійної роботи № 10 – проект доповіді на науковій конференції (0,3 др. арк.)
- До теми самостійної роботи № 11 – аналітична презентація (до 20 слайдів з коментарями).
- До теми самостійної роботи № 12 – реферат (до 0,4 др.арк.)
- До теми самостійної роботи № 13 – аналітична презентація (до 20 слайдів з коментарями)
- До теми №14 – діалог-дискусія між аспірантами групи

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Види та форми контролю: усні та письмові відповіді й доповіді аспірантів; письмові творчі роботи (есе; аналітичні повідомлення, реферати, порівняльні таблиці); групові тематичні дискусії; презентації; тестові завдання, термінологічні диктанти тощо.

Засоби оцінювання: засобами оцінювання є визначення рівня повноти усної чи письмової відповіді; перевірка чи організація захисту творчих чи контрольних письмових робіт (есе, аналітичних повідомлень, рефератів, порівняльних таблиць тощо); презентацій; тестових завдань; оцінка підготовлених дискусійних бесід тощо.

Поточний контроль: 60%; **підсумковий контроль (іспит):** 40%.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)						Підсумковий контроль (іспит)	Загальний результат
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6		
<p>У межах кожної теми оцінюються (максимум):</p> <ul style="list-style-type: none"> - усна теоретична відповідь – 4 балів; - доповнення, участь у дискусії – 3 бали; - творче завдання – 3 бали (стандартна кількість ІНДЗ для кожного аспіранта – 4 впродовж курсу); - у разі виконання більшої кількості ІНДЗ (за умови їх належної якості) надлишок балів може зараховуватися до майбутньої оцінки за підсумковий контроль. <p>Сума максимальних балів 60</p>						40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
80-89	B	добре
70-79	C	
60-69	D	задовільно
50-59	E	
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Оцінка «А» (90-100 балів) виставляється аспірантам, які

✓ мають належний базис фахових знань та мисленнєвих навичок, що спираються на сформований світогляд і широку гуманітарну ерудицію;

✓ вільно оперують знаннями щодо історичних та сучасних тенденцій як загальної етики, так і етики науки; розуміють їхні соціальні контексти; компетентно орієнтуються в першоджерелах і найактуальніших наукових розвідках у цій галузі; глибоко свідомі змісту та життєво-соціокультурних основ відповідних ідей, концепцій, теорій;

✓ вміють комплексно співвідносити тенденції розвитку науки із ключовими категоріями, принципами та нормами етики, методологічними і світоглядними варіаціями аксіології; застосовувати розуміння цих взаємозв'язків до аналізу конкретних ціннісних колізій сучасної науки;

✓ на високому рівні обізнані із доробком провідних світових й українських науковців в галузі етики та етики науки;

✓ здатні синтезовано застосовувати методологічний потенціал етики до експертного аналізу конкретних наукових ініціатив і проєктів у гуманітарній і природничій царинах;

✓ усвідомлюють і можуть всебічно пояснити напрямки застосування знань і навичок з цього курсу в майбутній професійній діяльності.

Оцінки «В» (80-89 балів) та «С» (70-79 балів) виставляються аспірантам, які

✓ мають і виявляють розвинуті духовно-творчі інтереси;

✓ знають основну першоджерельну та навчальну літературу з курсу; вміють аналізувати ключові ідеї відповідних праць;

✓ можуть пояснити та проінтерпретувати тенденції історичного розвитку етичних уявлень про ціннісний зміст соціуму, пізнання і науки; суть основних етичних принципів регулювання наукової діяльності; контекст зв'язку етичних категорій з ідеалами науки і науковості;

✓ обізнані із суспільними контекстами етики науки;

✓ демонструють усвідомлення способів використання у своїй майбутній фаховій діяльності (зокрема, експертній) знань, здобутих в межах цього курсу.

Розмежування рівнів «В» і «С» залежить від міри глибини та аналітичності орієнтації аспірантів щодо окреслених маркерів.

Оцінки «D» (60-69) та «E» (50-59 балів) виставляються аспірантам, які

✓ мають несистемні уявлення про ключові поняття, принципи, форми практичного застосування курсу;

✓ на пересічному рівні оволоділи знаннями про світоглядні й методологічні варіації етичного осмислення тенденцій розвитку соціуму та наукового пізнання;

✓ орієнтуються в базовій літературі з курсу, хоча далеко не завжди здатні коректно витлумачити зміст тих чи інших ціннісних і світоглядних принципів, ідей, концепцій тощо.

Розмежування рівнів «D» і «E» залежить від вищої чи нижчої міри освоєння аспірантами цих параметрів.

Оцінки «F» і «Fx» (нижче за 50 балів) ставляться, якщо аспіранти

✓ не виявили знань програмного матеріалу або засвідчили ці знання на досить невисокому, хаотичному рівні;

✓ не розуміють суті більшості питань, які вивчаються в курсі, або мають щодо них лише тривіальні, неаргументовані уявлення;

✓ не обізнані з базовими принципами і загальної етики, і етики науки;

✓ демонструють серйозні прогалини в баченні шляхів застосування знань з курсу в майбутній фаховій активності.

Розмежування рівнів «F» і «Fx» визначається масштабом окреслених прогалін у знаннях.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ (ІСПИТУ)

1. Окресліть семантичні межі дотику понять «наука», етика», соціум.
2. Розкрийте спектр проблем та дисциплінарну специфіку етики науки.
3. Аналітично охарактеризуйте предметність естетики науки.
4. Висловіть свої міркування щодо соціального значення осмислення ціннісних засад наукового пізнання в умовах сьогодення.
5. Спрезентуйте особливості співвідношення уявлень про зв'язки морального і пізнавального у світоглядних культурах Сходу (індуїзм, буддизм, конфуціанство, даосизм, синтоїзм).
6. Поясніть світоглядні й методологічні підходи до розуміння блага та істини в античній світоглядній культурі.
7. Обміркуйте, які ціннісні приклади може надати для сьогодення етична матриця філософського способу життя античної доби.
8. Дайте тлумачення специфіки узгодження сакрального, морального і пізнавального в середньовічному мисленні.
9. Поясніть підходи до розуміння взаємодії моралі і науки в добу Ренесансу.
10. Розкрийте шляхи кореляції наукових ідеалів з цінностями моралі в добу Нового Часу і Просвітництва.
11. Висвітліть спектр післяпросвітницьких і сучасних настанов щодо інтерпретації моральної векторності наукового пізнання.
12. Поясніть, які соціальні та внутрішньо наукові тенденції ХХ ст. актуалізували потребу в науковій дисципліні «Етика. Наука. Соціум»?
13. Що Ви знаєте про новітні альтернативи релігійного і секулярного осмислення обрив морального регулювання наукової діяльності? Дайте їх порівняльний аналіз.
14. Охарактеризуйте складові морально-соціальної відповідальності науковця-природничника в умовах сьогодення. Що може ставати на перешкоді формуванню такої відповідальності?
15. Представте ядро моральної проблематики історичної науки в її сучасних форматах.
16. Наведіть особливості морального регулювання у сфері соціологічного пізнання. Які тут можливі моральні девіації та які шляхи їх запобігання?
17. Що Ви знаєте про етичні параметри сучасного економічного пізнання? Які ризики нехтування гуманістичними цінностями в організації пізнання у сфері економіки? Які шляхи синергії економіки й етики?
18. Що Ви знаєте про етичну місію сучасної філософської освіти та науки?
19. Обміркуйте проблему: «Етичні аспекти релігієзнавчого пізнання».
20. Висвітліть методологічно-ціннісні аспекти проблеми «Етичні виміри культурологічного пізнання».
21. Спрезентуйте гуманітарну і гуманістичну місію сучасного університету. Якою мірою українська університетська освіта наближається до втілення в практику ідеалів цієї місії (або віддаляється від них)?
22. Висвітліть коло етичних проблем сучасного екологічного пізнання й екологічних / антиекологічних соціально-технологічних практик.
23. Розкрийте вплив світоглядних переконань на підходи до осмислення екологічних і біомедичних контекстів наукового пізнання.
24. Поясніть кореляцію етичних і юридичних аспектів додержання в наукових студіях еко- і біо-цінностей
25. Усебічно розкрийте зміст та наукові й освітні контексти феноменів академічної доброчесності / недоброчесності.
26. Що Ви знаєте про найпоширеніші форми нехтування академічною доброчесністю та які Ви знаєте шляхи ціннісного і правового викорінення недоброчесних академічних практик?
27. Висвітліть представленість теми академічної доброчесності в чинному українському законодавстві про освіту і науку. Які Ви можете надати експертні рекомендації з його оптимізації саме в цьому напрямку?
28. Спрезентуйте зміст і функціональність нормативних документів ЧНУ імені Юрія Федьковича, які регулюють додержання академічної доброчесності.
37. Порівняйте аристотелівський, платонічний і стоїстичний дискурси щодо зв'язку істини і краси. Висвітліть їхні подальші історичні рецепції.
38. Поясніть, як інтерпретувалися зв'язок мистецтва і пізнання та сакральності в добу Середніх Віків.
39. Порівняйте августиніанський і томістичний підходи до акцентування зв'язку істини і краси. Які приклади історичних рецепцій одного й другого Ви знаєте?
40. Окресліть смислові і соціальні виміри взаємодії науки і мистецтва в добу Відродження, Новий

Часу та епоху Просвітництва.

41. Порівняйте кантіанський і гегелівський дискурси щодо зв'язку істини і краси. Окресліть їхні рецепції в подальшому розвитку думки.
42. Розкрийте зміст раціоналістичних і ірраціоналістичних дискурсів осмислення синергії / опозиції «наука / мистецтва» у філософській думці ХІХ – ХХІ ст.
48. Окресліть тенденції осягнення суперечностей соціальної дієвості науки в сучасному мистецтві? Наведіть конкретні приклади естетико-стилістичної оптики в різних видах і творах мистецтва.
49. Розкрийте проблему «наука / технології / віртуальна реальність / мистецтво в контекстах сьогодення».
50. Осмисліть етичні проблеми розвитку штучного інтелекту в умовах сьогодення.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НА ІСПИТІ

Курс «Етика. Наука. Соціум» складається з 2 *теоретичних* та 1 *підсумкового* модуля.

Семестрова робота оцінюється за системою максимум 60 балів.

Іспит оцінюється максимум у 40 балів.

Іспитовий білет містить 3 завдання, які оцінюються максимально в **10** балів кожне. Відповідь на кожне таке питання (з урахуванням і додаткових питань до кожного з основних) оцінюється від **0** до **10** балів так:

10-9 балів – якщо аспірант надає повну, теоретично компетентну, доказову, інтелектуально повноцінну відповідь на запитання.

Аспірант висвітлює наукову інформацію з курсу комплексно, міркує предметно й аргументовано, належно демонструє загальні й фахові компетенції, здобуті під час вивчення як цього курсу, так й інших курсів, що дисциплінарно узгоджуються з цією дисципліною. Бачить і вміє прояснити актуальні контексти відповідних ціннісних проблем пізнання і науки.

Відповідь струнко структурована, логічно прозора, характеризується елементами евристичності та усвідомленням можливостей дослідницького застосування відповідних знань. Мовна культура екзаменованого / екзаменованої – на високому рівні.

8-7 балів – присвоюється, якщо аспірант дає загалом змістовну відповідь, доволі добре обізнаний із суттю питань, які висвітлює, однак часом демонструє переважання репродуктивного підходу до висвітлення засвоєних знань над творчо-евристичним. З основами першоджерельної літератури знайомий, але часом черпає знання про неї не безпосередньо з актуальних досліджень і першоджерел, а з критичної та підручничкової літератури.

Коректно викладає навчальний матеріал, але подекуди неточно його осмислює; має окремі огріхи мовної культури. Попри це засвідчує прагнення будувати відповідь самостійно та надалі ще глибше освоїти відповідний матеріал та мисленнєвий інструментарій.

6-5 балів – за відповідь, що є неповною, хоч і в загальних рисах розкриває базову інформацію з питання.

Знання наявні, але часто вони неточні, в деяких міркуваннях про складні проблеми аспірант спотворює логіку їх розуміння. Бракує усвідомлення контекстуальних зв'язків відповідних принципів і норм із соціальною та культурною реальністю. Наявні стилістичні й риторичні помилки у викладі матеріалу.

4-3 бали – в разі поверхової, відтворювальної, подекуди логічно хаотичної відповіді, однак з часткою предметних знань з питання.

Аспірант більшою мірою переповідає, але не аналізує навчальну й наукову інформацію; хибує проти істини при розкритті фактів та тлумаченні смислу висвітлюваних явищ, ідей та постулатів.

2-1 бали – відповідь дуже поверхова, безаргументативна.

Аспірант не знає основних фактів, термінів та визначень, не орієнтується в азах етичного регулювання наукової діяльності в соціумі; наявні елементи знань з питання пов'язує між собою хаотично; не усвідомлює зв'язку відповідної проблематики з її соціальними та культурними платформами.

0 балів – відповідь відсутня.

Ще 10 балів можна отримати по максимуму за додаткові запитання. Оцінюється за шкалою від 0 до 10 балів залежно від міри актуальності, аргументованості, конкретності відповіді.

Система оцінювання підсумкового модуля з курсу

I питання	II питання	III питання	
максимально – 10 балів	максимально – 10 балів	максимально – 10 балів	максимально – 10 балів
30 балів			10 балів

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Agazzi E. [Philosophy of Science and Ethics](#) // [Axiomathes](#). – 2018. – Volume 28. Pp. 587–602.
2. Barbour I. G. Ethics in an Age of Technology. – Harper Collins Publisher, Inc. 1998.
3. [Iphofen R.](#) (editor). Handbook of Research Ethics and Scientific Integrity. – Springer, 2020.
4. Ivanova M. Aesthetic values in science // Philosophy Compass. – 2017. – [Volume 12, Issue 10](#), 2017.
5. Ivanova M. The aesthetics of scientific experiments // Philosophy Compass. – 2021. – [Volume 16, Issue 3](#).
6. Manchul B., Podgorna L. The Role of Aesthetic Consciousness in the Formation of Scientific Knowledge // Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наукових праць. Випуск 799. Філософія. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2018. – С. 16-19.
7. Schweitzer A. Peace or Atomic War. – Port Washington, N.Y., London: Kennikat Press, 1972.
8. Sperry R. W. Science and Moral Priority: Merging Mind, Brain, and Human Value (Convergence). – Praeger, 1985.
9. [Żelazny M.](#) Estetyka dla kognitywistów. wykłady autorskie. – Toruń: [Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika](#), 2017.
10. Аболіна Т. Г., Нападиста В. Г., Рихліцька О. Д. та ін. Прикладна етика. Навч. посіб./ За наук. ред. Панченко В. І. – Київ: «Центр учбової літератури», 2012. – 392 с.
11. Адорно Т. Теорія естетики. – Київ: Основи, 2002.
12. Апель К.-О. Априорі спільноти комунікації та основи етики. До проблеми раціонального обґрунтування етики за доби науки // Сучасна зарубіжна філософія. Течії і напрями: хрестоматія. – Київ: Ваклер, 1996. – С.360 – 421.
13. Бойченко Н. М. Етичний кодекс ученого як ядро його професійної етики (коментар до етичного кодексу вченого України) // Політологічний вісник. Зб-к наук. праць. – Київ: «ІНТАС», 2012. – Вип. 61. – С. 66– 75.
14. Бойченко Н. М. Сучасний університет: ціннісно-етичний вимір. Монографія / Н. М. Бойченко. – Київ: ПРОМІНЬ, 2015. – 296 с.
15. Борейко В.Є., Шуміло О.М., Шеховцов В.В., Шуміло О.О. Екологічна етика. Навчальний посібник. За заг. ред. О.М. Шуміла. – Харків: Право, 2015.
16. Бродецький О. Є. Світоглядно-гуманітарні засади естетичного знання: актуальні виміри інтерпретації // Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наукових праць. Випуск 264-265. Філософія. – Чернівці: Рута, 2005. – С. 49-53.
17. Бродецький О., Горохолінська І. Ціннісна «рентабельність» світоглядно-гуманітарного знання в університетській освіті сьогодні // Вища освіта України в контексті цивілізаційних змін та викликів: стан, проблеми, перспективи розвитку. Колективна монографія за науковою редакцією Г.Калінічевої – Київ: Фенікс, 2020. – С. 147-166.
18. Бродецький О.Є. Естетика: Навчальний посібник. – Чернівці, 2006. – 76с.
19. Бродецький О.Є. Ірраціональні потенції знання крізь призму філософії науки // Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наукових праць. Випуск 346-347. Філософія. – Чернівці: Рута, 2007. – С.12-18.
20. Бродецький О.Є. Ірраціонально-ціннісні пізнавальні потенції художньо-естетичної та наукової творчості // Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наукових праць. Випуск 309-310. Філософія. – Чернівці: Рута, 2006. – С.138-142.
21. Бродецький О.Є. Морально-ціннісний вимір раціональності у філософському обґрунтуванні буття Бога // Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наукових праць. Випуск 350-351. Філософія. – Чернівці: Рута, 2007. – С.191-194.
22. Бродецький О.Є. Основи етики. – Чернівці: ЧНУ, 2012.
23. Бьолер Д. Відповідальність за майбутнє з глобальної перспективи. Актуальність філософії Ганса Йонаса та етики дискурсу. – Київ: Стилос, 2014.
24. Габович О., Кузнецов В., Семенова Н. Українська фундаментальна наука і європейські цінності. Наукова монографія. – Київ: Києво-Могилянська академія, 2015.
25. Гадамер Г.Г. Герменевтика і поетика. Вибрані твори. – Київ: Юніверс, 2001.
26. Гелнер Е. Розум і культура. Історична роль раціональності та раціоналізму. – Київ: Акта, 2004.
27. Голубович І., Шевцов С. Філософія науки та етика науковця: Методичні вказівки до семінарських занять та самостійної роботи здобувачів третього освітньо-наукового рівня (доктора філософії). – Одеса: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2021.
28. Гончаренко С. Етика науки і етичний кодекс ученого // [Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Серія «Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти»](#) – 2011. – Вип. 2. – С. 3-12.
29. Гребенюк Т. В. Академічна доброчесність: навчальний посібник – Запоріжжя: ЗДМУ, 2021. – 108 с.
30. Горохолінська І., Бродецький О. Етична підготовка фахівців у закладах вищої освіти: ідейно-ціннісна мотивація та вимоги стандартів вищої освіти. Освітологія. № 10. 2021. С. 15-23.
31. Горохолінська Ірина «Знати – це усвідомлювати, що ви нічого не знаєте», або моделі викладання етики у вищій школі. «Платон мені друг, але істина дорожча»: теоретико-практичні та методологічні аспекти розвитку

- сучасних гуманітарних наук : зб. Матеріалів Всеукраїнської молодіжної конференції (2-3 березня 2023 року, м. Чернівці). Чернівці : Чернівець. нац. ун-т. ім. Ю. Федьковича, 2023. 256 с. С. 25-28.
32. Єрмоленко А. М. Соціальна етика та екологія. Гідність людини – шанування природи. Монографія. – Київ: Лібра, 2010. – 416 с.
 33. Запорожан В.М., Аряев М.Л. Біоетика та біобезпека: Підручник. – Київ: Здоров'я, 2013.
 34. Кант І. Критика практичного розуму. – Київ: Юніверс, 2004.
 35. Кант І. Критика сили судження. – Київ: Темпора, 2022.
 36. Кант І. Критика чистого розуму. – Київ: Юніверс, 2000.
 37. Кисельов М. Етика та наука: сфери перетину // Наука. Релігія. Суспільство. – 2012. – № 2. – С. 30-39.
 38. Кисельов М.М. Біологічна етика в системі практичної філософії // Практична філософія. – 2000. №1. – с.166-174.
 39. Количева Т. В. Особливості наукового і художнього пізнання та їх взаємодія. Монографія. – Харків: Укр. держ. акад. залізн. трансп. 2009.
 40. Кругляк М. Трансформація уявлень про етику науки від класичного до сучасного періоду розвитку наукового пізнання // Філософія і методологія наукового пізнання. Колективна монографія. Електронний ресурс. – Київ : КНЕУ, 2013. – С. 145–164. Режим доступу: <https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/21706/145-164.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
 41. Лебідь Є. О. Етичні проблеми науки і техніки. Навчальний посібник. – Суми: Сумський державний університет, 2016.
 42. Марчук М.Г. Наукове знання в аксіологічному контексті // Мультиверсум. Філософський альманах. (Інститут філософії). Вип. 16. – Київ, 2000. – С. 213-223.
 43. Марчук М.Г. Науковий потенціал етичної нормативності // Людинознавчі студії: Збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. – Дрогобич: Вимір, 2000. – Вип. 2. – С. 34-43.
 44. Марчук М.Г. Ціннісний аспект істини і категорія належного // Актуальні філософські та культурологічні проблеми сучасності. Вісник Київського лінгвістичного університету. – Київ: Видавничий центр ВДЛУ, 2000. – С. 58-65.
 45. Марчук М.Г. Ціннісні потенції знання. – Чернівці: Рута, 2001.
 46. Марчук М.Г. Цінності науки і культура виховання // Наукові записки Харківського військового університету. Соціальна філософія, педагогіка, психологія. – Вип. VI. – Харків, 2000. – С. 38-46.
 47. Мирутенко Л. Гуманістично-ціннісні засади постнекласичної етики науки. Дисертація на здобуття наукового ступеня канд. філос. наук. – Чернівці: ЧНУ імені Юрія Федьковича, 2014.
 48. Мирутенко Л. Особливості постнекласичної етики науки // Гілея. Науковий вісник. – 2013. – Випуск 72. – С. 372-377.
 49. Подгорна Л. Комунікативний аспект естетики наукового пізнання // Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наукових праць. Випуск 813. Філософія. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019.
 50. Подгорна Л. П. Естетичні параметри наукового знання. Дисертація на здобуття наукового ступеня канд. філос. наук. Чернівці: ЧНУ імені Юрія Федьковича, 2013.
 51. Подгорна Л. Роль і значення краси в аксіосфері наукової культури // Релігія та Соціум. – 2011. – №2(6). 193-198.
 52. Пруцакова О., Пустовіт Н., Логінова А., Тарасюк Г. Етика відносин з природою: навчально-методичний посібник. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2019.
 53. Радзіняк Т.І. Ціннісні параметри та методологічні засади гуманізації науки і техніки. Дисертація на здобуття наукового ступеня канд. філос. Чернівці: ЧНУ імені Юрія Федьковича, 2010.

Допоміжна

1. Dziemidok B. Główne kontrowersje estetyki współczesnej – Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN SA, 2002.
2. Między integracją i rozproszeniem. Doświadczenie estetyczne w kontekstach nowoczesności. Redakcja naukowa: I.Lorenc, M.Rychter, M.Salwa – Warszawa: Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, 2018.
3. Арістотель. Метафізика. – Харків: Фоліо, 2020.
4. Арістотель. Нікомахова етика. – Київ: Аквілон-плюс, 2002.
5. Бергсон А. Творча еволюція. – Київ: Видавництво Жупанського, 2009.
6. Бродецький О. Є. Проблема вноормування української філософської термінології // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету імені В. Гнатюка. Серія: Філософія. № 9, 2002. – С. 60-66.
7. Бродецький О.Є. Етико-антропологічні й когнітивні виміри філософського осягнення релігії // Релігія та Соціум: Міжнародний часопис. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2011. – №1(5). – С.28-36.
8. Бродецький О.Є. Проблеми прикладної етики в громадській думці віруючих Буковини: соціологічний вимір // Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наукових праць. Випуск 466-467. Філософія. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2009. – С.226-232.
9. Вебер М. Протестантська етика і дух капіталізму. – Київ: Основи, 1994.
10. Віхи в історії античної естетики. Збірник. – Київ: Мистецтво, 1988.

11. Гейзінга Й. Homo ludens. – Київ: Основи, 1994.
- Попович М. Філософія свободи. – Харків: Фоліо, 2018.
12. Гете Й.В. Поезія і правда. – Київ: Мистецтво, 1982.
13. Добронравова І.С., Сидоренко Л.І., Чуйко В.Л. та ін. Філософія науки. Підручник. / За ред. І. С. Добронравової. – Київ : ВПЦ «Київський університет», 2018.
14. Єрмоленко А. М. Комунікативна практична філософія. – Київ: Лібра, 1999.
15. Кізіма В. Причинна та метапричинна раціональності: необхідність син-тезу // Філософська думка. – 2005. – №3. – С.18-41.
16. Крилова С. Краса людини в життєвих практиках культури Досвід соціальної та культурної метаантропології і андрогін-аналізу – Київ: КНТ, 2019
17. Крістіанс К. Г., Факлер М., Річардсон К. Б. та ін. Медієтика: практичні випадки та моральні міркування. – Львів: УКУ, 2014.
18. Левчук Л. Західноєвропейська естетика ХХ ст. – Київ: Либідь. 1997.
19. Макінтайр Е. Після чесноти. – Київ: Дух і літера, 2002.
20. Ніцше Ф. Так казав Заратустра. Жадання влади. – Київ : Основи, Дніпро, 1993.
21. Ніцше Ф. То той бік добра і зла. Генеалогія моралі. – Львів: Літопис, 2002.
22. Рацінгер Й. Цінності в часи перемін: Долання майбутніх викликів. – Львів: Місіонер, 2006.
23. Рупташ О. Поняття смислу в гуманітарнонауковій парадигмі знання. – Чернівці: ЧНУ імені Юрія Федьковича, 2015.
24. Рупташ О., Радзіняк Т. Історія науки і техніки. Навчально-методичний посібник. – Чернівці: ЧНУ імені Юрія Федьковича, 2011.
25. Спіноза Б. Етика. – Київ: Андронум, 2020.
26. Тейлор Ч. Секулярна доба. Книга друга. – Київ: Дух і літера, 2018.
27. Тейлор Ч. Секулярна доба. Книга перша. – Київ : Дух і літера, 2013. – 664 с.
28. Фромм Е. Мати чи бути. – Київ: Український письменник, 2010.
29. Фуко М. Археологія знання. – Київ: Основи, 2003.
30. Хогарт У. Про красу. – Київ: Мистецтво, 1978.
31. Шелер М. Сутність моральної особистості // Сучасна зарубіжна філософія. Течії і напрями: хрестоматія. – Київ: Ваклер, 1996.
32. Шіллер Ф. Естетика. – Київ: Мистецтво, 1974.
33. Шюц А., Лукман Т. Структури життєвіту. – Київ: Український центр духовної культури, 2004.
34. Яннарас Х. Свобода етосу. – Київ : Дух і літера, 2003.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

- Етичний кодекс ученого України. Поточна редакція. – Національна академія наук України // Електронний ресурс. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002550-09#Text>
- Закон України «Про освіту». Стаття 42 «Академічна доброчесність» // Електронний ресурс. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#n613>
- Лист МОН України щодо рекомендацій з академічної доброчесності для закладів вищої освіти // Електронний ресурс. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-650729-18#Text>
- Рекомендації для закладів вищої освіти щодо розробки та впровадження університетської системи забезпечення академічної доброчесності. – Київ: Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, 2019. <https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2019/10/%D0%A0%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B0-%D0%B7%D0%B0%D0%B1%D0%B5%D0%B7%D0%BF%D0%B5%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B4%D0%B5%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%BE%D1%96%D1%88-%D0%B4%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%BE%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96.pdf>
- Етичний кодекс ЧНУ імені Юрія Федьковича https://drive.google.com/file/d/1CB4AIMVXSAYkF_CepI-k98Gpc9E8KznQ/view
- Положення про виявлення і запобігання плагиату в ЧНУ імені Юрія Федьковича https://drive.google.com/file/d/16eJk4gKG5oJII2ot4UeSq2_BSGadrPl_/view
- Правила академічної доброчесності в ЧНУ імені Юрія Федьковича https://drive.google.com/file/d/1EzBsehqERCEzXJwWe-rz6_eTUFUBGv4o/view

- Веб-сайт часопису «Схід» <http://skhid.kubg.edu.ua/>
- Веб-сайт наукового часопису «Наукові записки НаУКМА. Філософія та релігієзнавство» <http://nzpr.ukma.edu.ua/>
- Веб-сайт наукового часопису «Актуальні проблеми духовності» <https://journal.kdpu.edu.ua/apd>
- Веб-сайт Вісника Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філософські науки <http://philosophy.visnyk.zu.edu.ua/>
- Веб-сайт наукового часопису «Мультиверсум. Філософський альманах» <http://multiversum.com.ua/index.php/journal>
- Веб-сайт наукового збірника «Освітній дискурс» <http://www.journal-discourse.com/uk/>
- Веб-сайт наукового часопису «Філософська думка» <https://dumka.philosophy.ua/index.php/fd>
- Веб-сайт часопису «Sententiae» <https://sententiae.vntu.edu.ua/index.php/sententiae>
- Веб-сайт Вісника Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Філософія. http://www.philosophy.univ.kiev.ua/ua/view/Vysnyk_KNU/78/19/6

Зарахування результатів неформальної освіти

Відповідно до «Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (протокол No109 від 28 березня 2022 року) (<https://www.chnu.edu.ua/media/3aykf41y/polozhennia-pro-vzaiemodiiu-formalnoi-ta-neformalnoi-osvity.pdf>) у процесі вивчення дисципліни здобувачу освіти може бути зараховано до 25% балів, отриманих за результатами неформальної та/ або інформальної освіти з проблем, що відповідають тематиці курсу.

Політика академічної доброчесності

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни «Етика. Наука. Соціум» регламентовано такими документами:

- «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>;
- «Положення про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/media/f5eleobm/polozhennya-pro-zapobihannia-plahiatu_2024.pdf.